

<https://t.me/caferilikcom>

www.caferilik.com

KEVSER SURESİ

Rahman Rahim Allah'ın Adıyla

Şüphesiz biz, sana Kevser'i verdik.

Şu hâlde Rabbin için namaz kıl ve tekbir
alırken, namazda ellerini boğazına kadar kaldır.
Doğrusu asıl soyu kesik olan, sana kin duyandır.

<https://t.me/caferilikcom>

www.caferilik.com

MURTAZA TURABÎ

Ziyaret Gerçeği ve Gerçek Ziyaret

KEVSER

<https://t.me/caferilikcom>

www.caferilik.com

Kevser Yayınları: 254

Kitabın Adı: Ziyaret Gerçeği ve
Gerçek Ziyaret

Yazar: Murtaza Turabî

Mizanpaj: Kevser

Kapak: Faruk Atlan

Baskı: Yılmaz Matbaacılık (Sertifika: 27185)
Litros Yolu 2. Matb. Sitesi 3 NB 2 Zeytin-
burnu Topkapı / İstanbul Tel: 0212 493 00 85

Basım Tarihi: Kasım 2016

ISBN: 978-605-4792-59-7

Kevser Yayınları

Sofular Mah. Simitçi Şakir Sok.

No: 14 / 1 Fatih – İSTANBUL

Tel: 0212 – 534 35 28 / 555 16 66

Faks: 0212 – 631 36 01 / 555 22 12

www.kevseryayincilik.com

<https://t.me/caferilikcom>

www.caferilik.com

Kimdir Hüseyin, ki âlem ona divâne olup?

Bu ne şemdir, ki canlar ona pervâne olup?

GİRİŞ

Ziyaretin Anlamı

Ziyaret yönelme anlamında Arapça zevr kökünden gelen bir kelimedir. Tureyhi ziyaretin örfi anlamının “ziyaret قصد المزور إكراما له و تعظيما له و استيناسا به” edilenle saygı ve samimiyet amacıyla görüşmek için hareket etmeğe” denildiğini söylemiştir.

Beytullah'ı ziyaret etmek, Peygamber'in mezarını ziyaret etmek, Ehlibeyt İmamları'nın mezarlarını ziyaret etmek, mümin kardeşini ziyaret etmek gibi tabirler hadislerde sıkça mevcuttur. Hz. Peygamber ve Masum İmamlar'dan nakledilen onlarca muteber ve sahih hadiste Peygamber'in ve Ehlibeyt İmamları'nın özellikle Hz. Hüseyin'in mezarını ziyaret etmenin önemi vurgulanmıştır.

Ehlibeyt Mektebi ve Ziyaret

Şia nezdinde süre gelen ziyaret olgusuna bakıldığında ve ziyaretin önemi ve adabıyla ilgili Ehlibeyt'ten gelen hadisler incelendiğinde adeta Ehlibeyt Mektebi'ni bir ziyaret mektebi olarak tanımlamak mümkündür. Hz. Hüseyin'e (a.s) yas tutmanın bu mektep mensuplarının kavrayış ve anlayışında özel bir yeri olduğu gibi Ehlibeyt'in mezarlarını ziyaret etmenin de bu mektebe bağlı olanlara kimlik kazandıran ve aynı zamanda eğitici role sahip olan bir amel olduğunu söylemek gerekir.

Ehlibeyt İmamları'nın konuya verdikleri öneme binaen bu konuda onlardan yüzlerce hadis sahih senetlerle nakledilmiştir. İbn Kuleveyh bu hadislerden bir kısmını “*Kâmilu'z-Ziyarat*” adlı eserinde bir araya getirmiştir. Ondan sonra gelen muhaddisler, örneğin Kuleyni, Şeyh Saduk ve Şeyh Tusi de yazdıkları temel hadis kaynaklarında bu konuyla ilgili hadislerle geniş yer vermişlerdir. Yine Şeyh Müfid ziyaretlerle ilgili “*el-Mezar*” adlı müstakil bir kitap yazmıştır. Bu ilk dönem büyük muhaddislerden sonra gelen fakih ve muhaddislerimiz de bu konuya büyük

bir önem vermiş, konuyla ilgili özel kitaplar telif etmiş⁽¹⁾ veya onu kitaplarının önemli başlıklarından biri olarak işlemişlerdir.

Kısacası fakihler arasında Hz. Peygamber ve Ehlibeyt'in mezarlarını ziyaret etmenin önemli müstehap amellerden olduğunda görüş birliği vardır. Sahib-i Cevahir Hz. Peygamber (s.a.a), Hz. Fatıma (a.s) ve Ehlibeyt İmamları'nın (hepsine selam olsun) mezarlarının ziyaretinin müstehap olduğunu Şia Mektebi'nin zaruriyatından bilmiş ve bu konularda müstefiz ve mütevatir hadislerin geldiğini açıklamıştır. Hatta bazı muhaddisler Hz. Hüseyin'in mezarının ziyaretini farz bilmişlerdir.

Hadislerde Ziyaretin Önemi

Hz. Peygamber ve Ehlibeyt'ten gelen hadislerde ziyaretin önemini bildiren bazı hadisler şöyledir:

-
- 1- Örneğin bu konuda el-Meşhedî, *el-Mezaru'l-Kebir*'i, Allame Muhammed Bakır Meclisi *Tuhfetu'z-Zair*'i, Şehid-i Evvel *el-Mezar* 'ı ve Seyyid b. Tavus *Misbahu'z-Zair*'i telif etmişlerdir.

1- Hz. Resulullah (s.a.a):

“Kim beni ölümünden sonra ziyaret ederse, hayatımda beni ziyaret için hicret eden kimse gibidir. Eğer bunu yapamazsanız, o zaman bana selam gönderin; kuşkusuz o bana ulaşır.”⁽¹⁾

2- Zeyd-i Şehham diyor ki İmam Cafer Sadık’a (s.a) *“Resulullah’ı (s.a.a) ziyaret edene ne verilir?”* diye sordum. Dedi ki: **“Sanki Arş’ın üstünde Allah-u Teala’yı ziyaret etmiş gibi olur.”** *“Sizden birinizi ziyaret edene ne verilir?”* diye sorunca da dedi ki: **“Resulullah’ı (s.a.a) ziyaret etmiş gibi olur.”**⁽²⁾

3- İmam Cafer Sadık (a.s):

“Resulullah’ın ve şühedanın (Uhut şehitlerinin) ve Hz. Hüseyin’in mezarlarının ziyareti, Resulullah ile birlikte yerine getirilen kabul olunmuş bir hac sevabını taşır.”⁽³⁾

4- İsa b. Raşit, İmam Cafer Sadık’a *“Hz. Hüseyin’in mezarını ziyaret eden ve orada iki rekât namaz*

1- Vesailu’ş-Şia, Ziyaret Babları, bab: 4, hadis: 1.

2- el-Kâfi, c. 4, s. 586.

3- Kâmilu’z-Ziyarat, s. 157.

kılan kimseye hangi mükâfat verilir?" diye sordum, İmam şöyle buyurdu: "O, bir hac ve bir umre sevabı alır." İmam'a: "İtaati farz olan bir İmam'ın mezarına gelene de bu sevap var mı?" dedim. İmam "Evet ona da bu sevap vardır." buyurdu.⁽¹⁾

5- İmam Cafer Sadık (a.s):

"Göklerde ve yerde olan her melek, mutlaka Allah'tan Hz. Hüseyin'in mezarının ziyaretini için izin ister. Bir grup inmekte ve bir grup çıkmaktadır."⁽²⁾

6- İmam Hüseyin (a.s) Resulullah'a (s.a.a) şöyle arz etti: *"Babacığım, seni ziyaret eden için ne mükâfat verilir?"* Resulullah şöyle buyurdu:

"Ey yavrucuğum, kim beni diriliğimde veya ölümümünden sonra ziyaret ederse veya senin babanı ya da kardeşini ya da seni ziyaret ederse onu kıyamet günü ziyaret etmek ve günahlarından kurtarmak bana düşer."⁽³⁾

7- İmam Musa Kâzım (a.s):

1- Kâmilu'z-Ziyarat, s. 160.

2- Kâmilu'z-Ziyarat, s. 115.

3- el-Kâfi, c. 4, s. 548.

“Kim hakkını (imam olduğunu) bilerek Hz. Hüseyin’in kabrini ziyaret ederse, onun eski ve yeni bütün günahları bağışlanır.”⁽¹⁾

8- İmam Muhammed Bakır (a.s):

“Şialarımızı Hz. Hüseyin’in mezarını ziyaret etmeye emredin; çünkü onun ziyareti Hz. Hüseyin’in imam olduğunu ikrar eden herkese farzdır.”⁽²⁾

9- Muhammed b. Müslim diyor ki İmam Muhammed Bakır (a.s) bana “Hz. Hüseyin’in mezarını ziyarete gidiyor musun?” diye sordu. “Evet, korku içinde!” diye cevap verdiğimde, İmam (a.s) şöyle buyurdu:

“Bu işte ne kadar zorluk olursa, ondaki korku miktarınca sevap verilir. Kim onun mezarına korku içinde gelirse, Allah, insanların Âlemlerin Rabbinin huzuruna çıktığı gün korkusunu giderir; bağışlanmış olarak Hz. Hüseyin’in mezarından geri döner ve melekler ona selam verir ve Peygamber onu ziyaret eder ve ona dua eder ve Allah katından bir nimet ve lütuf-

1- Kâmilu’z-Ziyarat, s. 138.

2- el-Fakih, c. 2, s. 582.

la geri döner; bir kötülüğe uğramaz ve onun rızasına uymuş olur.”⁽¹⁾

10- İmam Muhammed Bakır (a.s):

“Kim cennetlik olduğunu bilmek isterse, bizim muhabbetimizi kalbine sunsun; eğer kalbi o muhabbeti kabul ederse o mümindir; kim bizi seviyorsa, Hüseyin’in ziyaretine istekli olsun... Kim ölünceye dek Hz. Hüseyin’in mezarını ziyaret etmezse imanı eksik olarak ölür...”⁽²⁾

11- İmam Cafer Sadık (a.s):

“Kim ölünceye dek Hz. Hüseyin’in mezarını ziyaret etmezse, imanı eksik olarak ölür ve cennete girse de cennetteki yeri (diğer) müminlerin mertebesinde aşağı olur.”⁽³⁾

12- İmam Cafer Sadık (a.s):

“Kim Aşura günü Hz. Hüseyin’i (a.s) ziyaret ederse, cennet ona farz olur (kesinleşmiş olur).”⁽⁴⁾

1- Vesailü’ş-Şia, c. 14, s. 458.

2- Kâmilü’z-Ziyarat, s. 193.

3- Cafer b. Muhammed Kuleveyh, Kâmilü’z-Ziyarat, s. 193.

4- Muhammed b. Hasan Tusi, Tehzibu’l-Ahkam, c. 6, s. 51.

13- İmam Hasan Askeri (a.s):

“Beş şey müminin alametlerindendir: Elli rekât namaz kılmak, Erbain ziyareti, sağ ele yüzük takmak, alnını toprağa koymak ve Bismillahirrahmanirrahim’i açıktan-sesli olarak söylemek.”⁽¹⁾

1- age.

ZİYARETİN GERÇEĞİ

Ehlibeyt Mektebi'nde Ehlibeyt'in mezarlarını ziyaret, sırf o mezarların yanına gitmek, orada bulunmak ve onları anmak değildir. Ziyaret gerçekte o masumun huzuruna çıkmak, onunla buluşmaktır adeta. Onlarla olan ahit ve sözleşmesini yenilemek, onların yolunu-gidişatını benimsediğini ifade etmek, onlarla birlikte olduğunu ve düşmanlarından uzak olduğunu bildirmektir.

Çünkü masum imam, maddi hayatının son bulmasıyla bu hayattan daha güçlü olan bir hayata kavuşmaktadır. Dostlarının onlara verdiği selamı cevaplamakta ve onların durumlarından Allah'ın izniyle haberdar olmaktadır. Bu yüzden onların mezarlarının yanında yer almak, onların huzurunda yer almaktır, onlarla görüşmektir.

Marifet İçerikli Ziyaret

Ehlibeyt'ten ziyaretin önem ve faziletine dair hadislerde masum imamın hakkının bilincinde olarak ziyaret (arifen bi-hakkih) etmenin gereğinden söz edilmiştir. Yani ziyaretin gerçeğine ulaşabilmek için, ziyaretin marifetle, bilinçle birlikte olması üzerinde vurgu yapılmıştır. Bu bilinçten maksadın imamın yeryüzünde Allah'ın hücceti olduğuna, onun açıklamasının Kur'an ve sünnet hakkında li olduğuna, yollar ayrıldığında onun yolunu benimsemenin ve onun yanında yer almanın tek kurtuluş vesilesi olduğuna, imamın hayatının örnek alınmasının gerekli olduğuna inanmaktır.

Marifet içerikli ziyaret, İmamlar'ın Allah'ın izniyle müminlerin durumundan haberdar olup ziyaretine gelen kimselerin manevi ve maddi durumlarının ıslahı için Yüce Allah'ın izniyle aracı olduğunu, onlar için dua ettiğini bilmektir.

Bu yüzden ziyaret, imamla ahdini yenilemek, ona bağlılığını bildirmek, düşmanlarının yolundan tamamen uzak olduğunu ilan etmektir.

ZİYARETİN FAYDALARI VE GAYELERİ

Bu konuyu hem sosyoloji, psikoloji ve felsefe gibi beşeri bilimlerdeki yöntemlerle hem de Kur'an ve hadisler ışığında değerlendirmek mümkündür.

Psikolojik ve Sosyolojik Veriler Işığında Ziyaret

Bugün bilimsel veriler ışığında dine bağlılığın insanın ruh sağlığında olumlu etkisinin olduğu ispatlanmış gerçekler arasındadır. Çeşitli araştırmalar, ziyaret gibi dinî merasimlere katılanların ruh sağlığı yönünden daha üst seviyede yer aldıklarını, depresyon vb. ruhi hastalıklardan daha uzak olduklarını ispatlamıştır.⁽¹⁾

1- Bazı araştırmacılar bu konuyla ilgili şu bilgiyi ver-

Sosyolojik açıdan da ziyaret toplumsal yönden dindarlığı güçlendiren faktörlerden biridir. Ziyaret yerleri bir nevi manevi sığınak mahiyetini taşır; insanlar arasındaki ilişkileri güçlendirir; onları grupsal ve millî tutkuların kötü etkilerinden kurtarır; ticari ilişkileri güçlendirir. Bütün bunlar, bizzat her ziyaretçinin müşahadeyle tespit edebildiği gerçekler arasındadır.

mişlerdir: 2000 yılından önce bu alanda yapılan 700 çalışmadan 500'ünde dinle ruh ve beden sağlığı arasında olumlu bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu analize göre; 93 çalışmanın 60'ında, dindarlık seviyesi yüksek kişilerin daha az depresyona girdikleri, depresyonu olan dindar kişilerin de daha hızlı iyileştikleri; 68 çalışmanın 57'sinde intihar olaylarının daha az yaşandığı; 69 çalışmanın 35'inde daha az kaygıların olduğu; 120 çalışmanın 98'inde daha az uyuşturucu madde kullandıkları; 114 çalışmanın 94'ünde psikolojik açıdan daha iyi durumda, daha ümitli ve iyimser oldukları; 16 çalışmanın 15'inde hayatta daha fazla gaye ve anlam buldukları; 38 çalışmanın 35'inde evliliklerinde daha mutlu oldukları ve eşleriyle iyi geçindikleri; 20 çalışmanın 19'unda daha fazla sosyal destek aldıkları görülmüştür." bk. Aktüelpsikoloji.com

Felsefi Açıdan Ziyaret

Bazı filozof ve kelamcılar da ziyareti felsefe ve kelam ilimleri ışığında değerlendirmişlerdir. Meşhur Filozof İbn Sina, Ebu Said el-Hayr'ın dua ve ziyaret hakkındaki sorusunun cevabında “*Meşşa Felsefesi*”ne dayanarak madde ötesi âlemin maddi âlemde etkisini açıkladıktan sonra şöyle diyor:

“Beşeri nefisler, ilim, şeref ve kemal yönünden birbirinden farklıdır. Bu âlemde ister peygamber olsun veya olmasın bazı nefisler ilim yönünden ya da fıtri olarak veya iktisapla yaptığı ameller sayesinde *akl-i faal* derecesine ulaşacak mertebeye ulaşır. Bu nefisler bedenlerinden ayrıldığında kendi benzeri akıl ve nefislerin eşliğinde ebediyen bu âlemde etki yapmaya devam ederler. Dua ve ziyaretin gayesi, ziyaret edenin, ziyaret edilen o nefislerden bir hayır kazanmak veya bir kötülüğü gidermek için medet ummaktır. O yüce nefisler hâllerin farklılığına göre büyük etki yapmakta ve tam bir imdat oluşturmaktadırlar. Bu etki cismani ve nefsanî olmakla ikiye ayrılır. Cismani etki, onların ziyaret edenlerin

beyinlerinde yeni kazanımlar için istidat ve yetenek oluşturması, nefساني etki ise dünya zevk ve verilerinden kopması, engel ve meşguliyetlerden uzak durması ve fikrin Yüce Allah'a yönelmesi ve Allah'ın nurunun insanın gizeminde tecelli etmesine süreklilik kazandırması yönündedir.⁽¹⁾

İbn Sina bu açıklamasında ziyaret edilenin ziyaret eden üzerindeki etkisini felsefi ilkeler çerçevesinde açıklamaya çalışmıştır.

Elbette filozofların açıkladığı konu ziyaret gerçeğinin sadece küçük bir yönünü gösterir ve bu gerçeği tam manasıyla açıklamakta yetersiz kalır. Zaten ölümle başlayan dünya ötesi âlem hakkında beşeri ilimlerden ve felsefeden bundan fazlasını da beklemek doğru olmaz. Çünkü filozoflar ölüm ötesi aşamaların detaylarının beşeri akılla bilinmesinin mümkün olmadığını ve bu konularda mutlaka ilahi elçilerin bilgilerine başvurmanın gerektiğini vurgulamışlardır.

1- bk. Resail-i İbn Sina, s. 338.

Hadisler Işığında Ziyaretin Hedefi ve Faydaları

Hız. Peygamber ve Ehlibeyt'ten ulaşan hadislerde genelde ölülerin mezarlarını ziyaret etmenin, ölümü hatırlamak, öğüt almak, onların ruhlarını sevindirmek gibi faydalarının olduğu zikredilmiştir. Ama Hız. Peygamber ve Ehlibeyt'in mezarlarını ziyaret, onlara muhabbetini göstererek Allah'a yakınlaşmak, onlara olan bağığını bildirmek, ahdini yenilemek, onlara tevessül etmek, yani Allah katında onları şefaatçi ve vasıta kılmak, sevap kazanmak gibi gayeler zikredilmiştir.

İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:

“Her imamın kendi dostları ve Şia'sının boyunda bir sözleşme ve ahdi vardır; ahde vefayı hakkınca yerine getirmenin gereklerinden biri de onların mezarlarını ziyaret etmektir. Kim ışıtiyakla ve onların hedeflerini tasdik ederek mezarlarını ziyaret ederse, İmamlar da kıyamette onların şefaatçisi olur.”⁽¹⁾

1- Kâmilu'z-Ziyarat s. 122.

Ahd sürekli korunması gereken önemli bir söze veya sözleşmeye denir. İmametin bir ilahi ahd olduğu açıkça Kur'an-ı Kerim'de yer alır.⁽¹⁾

Buna göre ziyaret, imamın yolunu benimsediğini, düşmanlarından uzak olduğunu ifade etmek, onların mukaddes hedefleri uğruna her türlü fedakârlığa hazır olduğunu ortaya koyma gayesi taşır.

1- Bakara, 124.

HZ. HÜSEYİN'İN ZİYARETÇİSİNE VADEDİLEN MÜKÂFATLAR

Hız. Peygamber ve Ehlibeyt'ten gelen hadisler ışığında Hz. Hüseyin'in (a.s) ziyaretçilerine vaat edilen mükâfatlardan bir kısmı şöyledir:

1- Kıyamette Hz. Muhammed'in (s.a.a) şefaati-ne nail olur. (Hz. Resulullah -s.a.a-)⁽¹⁾

2- Anadan doğmuş gibi olur ve amel defteri yeniden yazılmaya başlanır. (Hz. Resulullah -s.a.a-)⁽²⁾

3- Eski ve yeni günahları bağışlanır. (İmam Mu-sa Kâzım -a.s-)⁽³⁾

1- Biharul-Envar, c. 98, s. 27.

2- Vesailu's-Şia, c. 14, s. 383.

3- el-Fakih, c. 2, s. 581.

4- Hz. İmam Hüseyin'in mezarının kenarında yaptığı duaları icabete erişir. (İmam Cafer Sadık -a.s-)⁽¹⁾

5- Melekler Hz. Hüseyin'in ziyaretçilerine dua ederler. (İmam Cafer Sadık, -a.s-)⁽²⁾

6- İsmi Yücelerin Yücesinde (A'la illiyin'de) yazılır. (İmam Sadık -a.s-)⁽³⁾

7- Evine dönünceye kadar melekler onu ve malını korumakla görevlendirilir. (İmam Cafer Sadık -a.s-)⁽⁴⁾

8- Bu yolda harcadığı her dirhem karşılığında on bin dirhem dünya ve ahirette karşılık verilir. (İmam Cafer Sadık -a.s-)⁽⁵⁾

9- Hz Hüseyin'in ziyaretçileri kıyamette nur soforalarının başında yer alırlar. (İmam Cafer Sadık -a.s-)⁽⁶⁾

1- Vesailu's-Şia, c. 14, s. 415.

2- Vesailu's-Şia, c. 14, s. 415.

3- el-Fakih, c. 2, s. 581.

4- Kâmilu'z-Ziyarat, s. 127

5- Kâmilu'z-Ziyarat, s. 128.

6- age, s. 135.

10- Hz. Hüseyin'in ziyaretçileri Hz. Peygamber'e (s.a.a), Hz. Ali'ye (a.s) ve Hz. Fatıma'ya (a.s) komşu olurlar. (İmam Cafer Sadık -a.s-)⁽¹⁾

11- Allah onların dünyadaki sıkıntılarını giderir. (İmam Cafer Sadık -a.s-)⁽²⁾

12- Mescidu'l-Haram'da iki ay itikâf etmenin sevabını alır. (İmam Cafer Sadık -a.s-)⁽³⁾

13- Hz. Hüseyin'i ziyaret eden, Allah yolunda verilen bin kabul olunmuş sadakanın sevabını alır. (İmam Muhammed Bakır -a.s-)⁽⁴⁾

14- Hz. Hüseyin'in ziyareti Allah'ın ziyareti sayılır. (İmam Rıza -a.s-)⁽⁵⁾

15- Hz. Hüseyin'in ziyaretinin sevabı sayıyla ölçülmez. (İmam Cafer Sadık -a.s-)⁽⁶⁾

16- Resulullah ve Ehlibeyt İmamları onun hak-

1- age, s. 137.

2- age, s. 137.

3- age, s. 110

4- age, s. 143.

5- et-Tehzib, c. 6, s. 46.

6- Vesailu's-Şia, c. 14, s. 489.

kında dua ederler. (İmam Cafer Sadık -a.s-)⁽¹⁾

17- Kıyamette Hz. Hüseyin'le mahşere gelir. (İmam Cafer Sadık -a.s-)⁽²⁾

18- Rızk ı bol olur. (İmam Cafer Sadık -a.s-)⁽³⁾

19- Ömrü uzar. (İmam Muhammed Bakır -a.s-)⁽⁴⁾

20- Kalbindeki keder ve üzüntüsü Allah'ın izniyle giderilir. (Resulullah -s.a.a-, İmam Rıza -a.s- ve İmam Cafer Sadık -a.s-)⁽⁵⁾

Bir Soru ve Cevap

Bazıları çoğu insanın yapmaya muvaffak olduğu küçük bir amelin bunca sevabının olmasına şaşırabilir, hatta bu hadislerin doğruluğunda şüphe edebilirler. Ancak bu şüphenin giderilmesi için şu noktalara dikkat etmek gerekir:

1- Din hayata yön vermeyen bir takım adetlerin tekrarlamasından ibaret değildir. Gerçek din,

1- et-Tehzib, c. 6, s. 47

2- age, c. 6, s. 48.

3- age, c. 6, s. 45.

4- Vesailu's-Şia, c. 14, s. 413.

5- age, c. 14, s. 378-382.

insanın hayatına yön verir, insanın hak ve batıl karşısında konumunu belirler. Dinin öngördüğü ister farz ister müstehap bütün ameller, böyle bir hedefi gütmektedir. Yani müstehap ameller içerisinde en değerli olanı, insanı en çok iyiliğe yönlendiren ve kalbinin arınması yolunda en büyük etkiye sahip olan ameldir. Buna göre hangi amelin ruhu arındırmada etkisi daha fazla olursa onun değeri de Allah katında daha fazla olur. Hz. Hüseyin'in (a.s) ziyaretinin Allah'a yönelik konusunda ve din uğruna maddiyattan geçme yönündeki etkisi, diğer müstehap amellerden daha fazla olduğu için bu amelin sevabı daha fazladır. Muteber hadislerde de **“Din sev-giden ve buğzdan başka bir şey değildir.”**⁽¹⁾ diye geçmektedir.

2- Hadislerden anlaşıldığına göre insanın günahının bağışlanmasının iki yolu vardır: a) Tövbe yolu. b) Ehlibeyt'in muhabbetini hakkınca taşımak ve onlara tevessül etmek.

1- Bu içerikte hadis Hz. Peygamber'den (s.a.a), İmam Muhammed Bakır'dan (a.s) ve İmam Cafer Sadık'tan (a.s) nakledilmiştir. Hakim Nişaburi, *el-Müstedrek*, c. 2, s. 319, el-Kâfi, c. 8, s. 79 ve c. 2, s. 125.

Bu iki yol birbirinden müstakil yol olmalarına rağmen ikisi de aynı hedefi gütmektedirler. Ve o hedef insanın Allah’a yakınlaşması ve ruhunda köklü bir değişimin meydana gelmesi ve kötülüklerden arınmasıdır. Gerçek bir tövbe böyle bir etkiye sahip olduğu gibi hakiki manada Ehlibeyt’in sevgisini kalbinde taşımak ve bu sevginin Ehlibeyt’in ve özellikle Hz. Hüseyin’in yasında ağlamak ve mezarını ziyaret etmek gibi gerekleri yerine getirmek de böyle bir etkiye sahiptir. Yani bu muhabbet ve bu tevessüller, bir iksir misali onun kötülüklerden uzaklaşmasına ve takvaya yönelmesine ve günahlarının bağışlanmasına sebep olur. Böylece Hz. Hüseyin’in ziyareti için zikredilen bunca sevap onun insan-daki bu tür bir etkiye sahip olduğu içindir.

Takvalı olanların da Ehlibeyt’e ziyaret ve benzeri tevessüllere ihtiyacı vardır; çünkü takvalı olan da Allah’a giden ebediyet yolunu daha süratli ve engebesiz kat edebilmesi için bir vesileye ihtiyacı vardır. Sağlam bir akideye sahip olduktan ve farzları yerine getirip haramlardan sakındıktan sonra en önemli vesile Peygamber ve Ehlibeyt’ine tevessül etmektir.

3- Hz. Hüseyin'in (a.s) ziyareti, kişilerde oluşturduğu bilinç ve direniş yüzünden, düşmanlar tarafından hep engellenmeye çalışılmıştır. Bu yüzden bu amel hep kendine has zorluklarla gerçekleşmiştir. Nice Ehlibeyt dostu sırf ziyaret için baskı ve zulme maruz kalmış ve bu yolda şehit olmuştur. Bu hususu Ehlibeyt İmamları'ndan gelen hadislerden de anlamak mümkündür.

Burada Hz. Hüseyin'in (a.s) mezarını ziyaret etmenin ne kadar zorluklarla birlikte olduğunu bildiren ve aynı zamanda zor şartlara rağmen bu ziyaretin devam ettirilmesinin gerekli olduğunu açıklayan rivayetlerden bazılarına işaret edelim:

1- Abdullah b. Bukeyr diyor ki: İmam Cafer Sâdık'a *"Kalbim beni babanın (Hz. Hüseyin'in) mezarının ziyaretine zorluyor da ziyaret için yola koyulduğumda bu defa dönünceye kadar korku içinde kalıyorum. Sultan'dan ve ispiyoncularından ve silahlı kişilerden korkuyorum."* dedim. İmam cevabımda şöyle buyurdu:

"Ey Bukeyr'in oğlu, Allah'ın senin bizim için korku çektiğini görmesini istemez misin? Bil-

mez misin, kim bizim için korkuya kapılırsa Allah onu arşının gölgesinde yerleştirir ve kıyamet gününün korku ve dehşetinden onu korur; Hz. Hüseyin de arşın altında onunla hem sohbet olur ve kıyametin korkusundan onu güvende tutar; insanlar korktuğunda o korkmaz, korksa da melekler onu dindirir ve müjdelerle onun kalbine huzur verirler.”⁽¹⁾

2. Muhammed b. Müslim, İmam Cafer Sadık'ın (a.s) kendisine şöyle dediğini nakleder: “Hz. Hüseyin'in mezarının ziyaretine gidiyor musun?” Ben, *“Evet ama korku ve endişe içerisinde.”* deyince İmam şöyle buyurdu:

“Bu korku ne kadar fazla olursa, sevap da onun miktarınca olur. Kim Hz. Hüseyin'in (a.s) mezarına korku içinde giderse, Âlemlerin Rabbinin huzuruna insanların çıkacakları gün, korkusu güvene çevrilir; ziyaretten bağışlanarak geri döner; melekler ona selam verir ve Peygamber (s.a.a) onu ziyaret eder...”⁽²⁾

3. Misme' b. Abdülmelik'ten şöyle nakledilmiş-

1- Kâmilu'z-Ziyarat, s. 125.

2- Vesailü'ş-Şia, c. 14, s. 458.

tir: İmam Cafer Sadık (a.s) bana dedi ki: *“Ey Misme! Sen Iraklı’sın, Hüseyin’in mezarına gidiyor musun?”* Ben, *“Hayır, dedim, Basralılar arasında tanınmış birisiyim; bizde bu Halife’yi seven kişiler vardır; Nasibi kabilelerden birçok düşmanımız da vardır. Onların benim durumumu Süleyman’ın çocuklarına (dönemin halifesini kastediyor) bildirmelerinden ve onların beni işkenceyle öldürmelerinden güvende değilim.”* dediğimde İmam şu cevabı verdi: *“Hz. Hüseyin’e yapılan zulümleri anıyor musun?”* Ben, *“Evet.”* dedim. İmam şöyle devam etti: *“Andığında feryat figan ediyor musun?”* Ben, *“Evet, dedim anıp ağlıyorum. Öyle ki ailem bile bu durumumu anlıyorlar, yemek yiyemiyor ve yüzümde ağlama izleri görünüyor.”* Bunun üzerine İmam (a.s) şöyle buyurdu:

“Allah o gözyaşlarından dolayı sana merhamet etsin; sen biz Ehlibeyt için feryat figan eden, bizim sevincimizle sevinen ve üzüntümüzle üzülen, korku zamanımızda korkan ve güvenli zamanımızda güvende olan kimselersensin. Sen ölürken babalarımın yanına geldiğinde ve ölüm meleğine seninle ilgili

tavsiyede bulunduğuna şahit olacaksın...”
(Hadis uzundur; biz bu kadarını nakletmekle yetiniyoruz.)⁽¹⁾

Tarihçiler de İmam Hüseyin’in ziyaretçilerine karşı yapılan bu baskı ve zulmün Emevilerin başta olduğu 132. hicri yılına kadar devam ettiğini yazmışlardır. Abbasiler de aynı zulmü birçok dönem uygulamış, özellikle Mütevekkil’in döneminde ziyaretçilere uygulanan bu baskı doruk noktaya ulaşmıştır. O, Kerbela ziyaretini yasakladığını ve ziyarete gidenlerin güvencesinin kaldırıldığını alenen ilan edilmesini emretmişti.

Hatta yakın geçmişte bile bu yasak ve kısıtlamaların özellikle Erbain ziyaretine karşı uygulandığı malumdur. Saddam rejiminin Erbain ziyaretini önlemek için tanklarla halkın yolunu kestiği ve birçok ziyaretçiyi şehit ettiği Irak halkı arasında bilinen gerçekler arasındadır.

1- Kâmilu’z-Ziyarat, s. 101.

ZİYARET METİNLERİ

Ziyaretin asgari haddi ziyaretçinin Ehlibeyt'in mezarının yanına varıp o masumu selamlaması, ona bağlılığını ifade etmesi ile gerçekleşir. Örneğin "Allah'ın selamı sana olsun Ey Allah'ın yer-yüzündeki hücceti! Babam annem, çocuklarım, evladım ve malım size feda olsun." diyebilir.

Ama Masum İmamlar bu çabayı daha verimli kılmak ve ziyareti yol gösterici bir hidayet kaynağı durumuna, hatta insanın kişiliğini yeniden yapılandıran bir iksir durumuna dönüştürebilmek için dostlarına bu ziyaretlerde okunmasını emrettikleri özel metinler öğretmişlerdir. Bu metinleri, başka bir tabirle ziyaretnâmeleri okumak, ziyaretlerin en verimli dersini ve doruk noktasını oluşturmaktadır.

Genelde uzak yollardan gelip bu mukaddes me-

zarların yanında yer alınca büyük bir içtenlik, iştîyak ve teveccühle kişinin okuduğu bu ziyaret metinleri akide ve amel alanında fert ve topluma ıfık tutacak niteliktedir.

Bu metinler, aydınlatıcı olmasıyla da kalmaz, aşk ve muhabbet çırağını da kalplerde yakar ve ziyaretçiyle ziyaret edilen arasında kopması mümkün olmayan bir sevgi bağı oluşturur.

Ziyaretnamelerin Muhtevası

Bu metinlerde tevhit ve tevhitten kaynaklanan ilahi mesajlara iman, Peygamber'e ve İmam-lar'a bağılılık, dinin öğretilerini yaşamak ve yaşıatmak, safını belirlemek, müminler arasında gönül birliğı, hak yolunda her türlü fedakârlığa hazırlık, Peygamber ve Ehlibeyt sevgisini hayatın temel eksenini durumuna getirmek, onların kaygısını kendi kaygısı ve sevincini kendi sevinci yapmak, davranış ve tutumlarında onları örnek almak, onlara benzemeye çalışmak, düşmanlarından uzak olduğunu bildirmek ve bunun gibi diğere önemli dersler üzerinde durulmuştur. Ziyaretçinin, Hz. Peygamber veya Ehlibeyt'inin mezarı başında güzel bir nağmey-

le bu cümleleri terennüm etmesi, onun ruhunda unutulmayan izler bırakmasına vesile olur.

O unutulmaz anlarda zairin gözünden boşanan yaşlar, onun ruhundaki büyük bir değişimin habercisidir. Artık onun kalbinde asla sönmeyecek bir alev tutuşmuştur. Bu çırağ hayatı boyunca onun gönlünü Ehlibeyt'in muhabbetiyle ısıtır ve karanlıkları aşmada onun kılavuzu olur.

Şimdi bu metinlerden bazı pasajlar naklederek tevhit ve diğer konular hakkındaki bu ziyaret metinlerinin verdiği mesajlara dikkatinizi çekmek istiyoruz.

Ziyaret Metinlerinde Tevhit Dersi

Ziyaret metinlerinde vurgu yapılan en önemli konu tevhit dersi. Bu metinlerde ziyaretçinin tağutlardan uzak durup Allah'a yönelmesi öğretiliyor. Bunu gösteren bazı içerikler şöyledir:

1- Şeyh Müfid Hz. Ali'nin (a.s) ziyaret adabında şöyle yazıyor:

Hz. Ali'nin mezarına geldiğinde mezarın kapısında dur ve de ki:

“Allahu Ekber, Allahu Ekber, Allahu Ekber,
La ilahe illellahu vallahu Ekber.”

Sonra şöyle de:

“Dinine bizi hidayet ettiği ve davetine muvaffak kıldığı için Allah’a hamdolsun... Allah’ım! Sensin en üstün maksat ve kapısına gelinecek en değerli zat. Senin kapına Rahmet Peygamberi ve kardeşi, Müminlerin Em’iri hürmetine geldim. Muhammed ve Âl-i Muhammed’e özel rahmetinle rahmet eyle ve benim çabamı boşa çıkarma...”

Sonra sağ ayağını atıp de ki:

“Allah’ın ismiyle, onun yardımıyla, onun yolunda ve onun Peygamberinin dini üzere giriyorum... Allah’ım, beni bağışla ve bana merhamet eyle.”

Sonra kabrin kenarında yer alacak şekilde ilerle ve de ki:

“Selam olsun vahyinin emini, Efendimiz Muhammed b. Abdullah’a... Selam olsun Müminlerin Emîri, Peygamber’in vasisi ve halifesi Ali b. Ebi Talibe...”⁽¹⁾

1- Şeyh Müfid, *el-Mezar*, s. 76.

2- Şeyh Saduk'un, İmam Ali Naki'den (a.s) bütün Ehlibeyt İmamları'nın türbesinde okunması için naklettiği "Ziyaret-i Camia" adlı meşhur ziyaretnâmede İmam, ziyaret adabını beyan ederken şöyle diyor:

"Makama ulaştığında dur ve şöyle de:

"Eşhedu en la ilahe illallahu vahdehu la şerike leke ve eşhedu enne Muhammeden abduhu ve resuluh. (Allah'tan başka ilahın olmadığına tek ve ortaksız olduğuna ve Muahmed'in onun kulu ve elçisi olduğuna şehadet ediyorum.)

Sonra gusletmiş bir halde gir ve mezarı görünce dur ve otuz defa "**Allahu Ekber**" (Allah her yüceden yücedir) de; sonra sakın ve vakarlı bir şekilde, kısa adımlar atarak ilerle; sonra tekrar dur ve otuz defa "**Allahu Ekber**" de; ardından mezarın yakınına varacak şekilde ilerle ve orada dur ve kırk defa "**Allahu Ebber**" de. (Böylece yüz defa Allahu Ekber demeyi tamamla.) Sonra de ki:

"Selam olsun size ey nübüvvet hanedanı..."

Bazı âlimler bu ziyaretin başında yüz tekbir getirilmesindeki hikmet ve sırrın Ehlibeyt ziya-

retçisini Ehlibeyt'e inancında her türlü guluv ve aşırılığa düşmekten korumak olduğunu vurgulamışlardır.

Tevhit mesajlarıyla başlayan bu ziyaret metninin diğer bölümleri de hep tevhit inancını vurgulayan mesajlarla doludur; örneğin bir bölümünde şöyle deniyor:

“Selam olsun Allah’a davet eden, O’nun rızasına kılavuzluk eden, O’nun emrini yerine getirmede sebat gösteren, O’nun muhabbetinde kâmil olan, O’nun tevhidinde ihlaslı olan, O’nun emir ve yasaklarını aşikâr eden kimselere, O’nun sözünden ileri geçmeyen ve emirlerine amel eden değerli kullara ...”

Bu ziyaret böylece Ehlibeyt’e övgülerle dolu olmakla birlikte, bu övgüler yukarıdaki cümlelerde görüldüğü gibi hep tevhit eksenlidir.

Eminullah Ziyareti; Tevhit ve İrfan Dersi

Hız. Ali ve diğer Ehlibeyt İmamları’nın mezarında okunması tavsiye edilen ve senet bakımından en muteber ziyaret olarak bilinen “Eminullah Ziyareti” de ziyaretlerin tevhit eksenli ve

tevhit öğreticisi olduğunu göstermek açısından apaçık bir örnektir. Bu ziyaret metnini İmam Muhammed Bâkır (as), babası İmam Zeynelabidin'den (a.s) nakletmiştir.

Bu ziyaret metninde selamla ilgili kısa bir giriş bölümü vardır: Bu bölüm şöyledir:

“Selam olsun sana ey Allah'ın yeryüzündeki emini ve kullarına hücceti! Selam olsun sana ey Emîre'l-Müminin! Şehadet ederim ki sen (Allah yolunda) hakkıyla cihad ettin; O'nun kitabıyla amel ettin; O'nun peygamberinin -Allah'ın rahmeti onun ve Ehl-i Beyti'nin üzerine olsun- sünnetini izledin; nihayet Allah seni kendi yanına çağırdı ve kendi iradesiyle kendisine doğru senin ruhunu aldı ve sende bütün mahlûkatı için yeterli hüccet varken senin düşmanlarına hücceti gerekli kıldı.”

Sonra ziyaret tamamen Allah'a bir münacat ve yakarış olarak şöyle devam ediyor:

“Allah'ım! Gönlümü takdirine güvenen, hükümüne razı olan, senin yâdınla ve yakarışınla dolup taşan bir hâle getir; beni seçkin velilerini seven, yerde ve gökte sevilen, imtihan ve belanın inişine sabreden, değerli nimetlerine

şükreden, bol lütuflarını anan, seninle mülakatın sevincine müştak olan, mükâfat günü için takva azığı toplayan, velilerinin yol ve yöntemine uyan, düşmanlarının tutum ve davranışlarından uzak duran, sana hamdüsenaya işgal ederek dünyayla uğraşmaya fırsat bulmayan kimse eyle...”

Görüldüğü gibi ziyaret metinlerinin en önemli dersi tevhid ve irfandır.

Ziyaret ve Velayet

Ziyaret metinlerinde üzerinde durulan en önemli konulardan biri de velayet konusudur.

Velayet, takip etmek ve ayrı düşmemektir. “Veli” ve “Mevla” arkasından gidilen kimseye denir; velayet bağına sahip olan kişiler ondan ayrılmayan, sürekli onu takip eden kişilerdir. Velayet birbirinden ayrılmamak ve zor durumda birbirini savunmak üzere karşılıklı bir sözleşmedir. Velayet bir bağdır, sağlam bir dostluk bağıdır. Bu bağ ve sözleşme, ilk önce Allah’a karşı, sonra Peygamber’e (s.a.a) ve üçüncü meritede Peygamber’in Ehlibeyt’ine karşı gerçekleşmelidir. Allah’ın ve Peygamber’in velayetini

kabul eden bir kimse bunu Ehlibeyt'in velayetiyle tamamlamalıdır. Çünkü Peygamber (s.a.a) şöyle buyurmuştur: *“Ben kimin mevlası isem, Ali de onun mevlasıdır.”*

Ehlibeyt velayetinin oluşması ve devam etmesinde ziyaretlerin önemli bir yeri vardır ve ziyaret metinleri bu velayet bağının oluşup korunmasını sağlayan hususların anlatıldığı bölümlerle doludur. Örneğin “Ziyaret-i Camia”nın bir bölümünde şöyle geçmektedir:

“Babam, anam, yakınlarım, akrabalarım, malım ve ailem size feda olsun. Allah'ı ve sizi şahit kılıyorum ki gerçekten ben size ve sizin iman ettiğinize iman etmişim; sizin düşmanınızı ve sizin inkâr ettiklerinizi ben de inkâr ediyorum; sizin şanınızın yüceliğini ve sizin muhaliflerinizin sapık oluşunu bilirim ve bu hususta basiretliyim; sizi seviyorum ve sizi sevenleri de seviyorum; sizin düşmanlarınıza buğz ediyorum ve onlara düşmanım; sizin barışık olduklarınızla ben de barışığım; sizin harp ettiklerinizle harpteyim; hak bildiğinizi hak bilirim; batıl bildiğinizi batıl bilirim; size itaat ederim ve sizin hakkınızı tanırım; faziletinizi ikrar ederim...”

“Emrinize hazır ve amade, gözlerimi yola dikmiş, devletinizin gününü beklemekteyim; sizin sözünüzü alır ve sizin emrinize amel ederim...”

“Kalbim size teslimdir; görüş ve fikrim size tabidir; Allah-u Teala dinini sizinle diriltip ihya edinceye ve sizi Allah’ın günlerine döndürünceye kadar nusret ve yardımım sizin için hazırdır...”

“Ben daima sizinleyim ve sizinle olacağım; sizin dışınızda hiçbir kimsenin yanında ve tarafında olmayacağım...”

“Allah-u Teâla yaşadığım müddetçe, beni daima sizin sevginiz, muhabbetiniz, emriniz ve dininiz üzere sabit kılsın ve size itaat edebilmem için beni muvaffak ve başarılı kılsın ve sizin şefaatinizi bana lütfetsin; davet ettiğiniz her şeye itaat edip boyun eğmeği nasip etsin; Allah-u Teala beni sizin izinizi takip eden, yolunuzu izleyip kat eden, sizin hidayetinizle hidayet bulan... birisi eylesin.”

Aşura ziyaretinin bir bölümünde ise şu ifadeler yer alır:

“Ben, sizinle barışık olanla barışığım, sizinle savaşıta olana karşı savaştayım; size dost olana dostum; size düşman olanla düşmanım; şu halde sizi ve dostlarınızı tanımakla beni şereflendiren ve düşmanlarınızdan uzak durmayı bana nasip eden Allah’tan istiyorum ki beni dünya ve ahirette sizinle birlikte kılsın ve dünya ve ahirette sizin yanınızda bana sebat versin; beni, sizin Allah katında sahip olduğunuz beğenilmiş makama ulaştırsın; bana, hidayet imamı olan zuhur etmiş halde hakkı söyleyen (Hz. Mehdi) ile birlikte intikamınızı almayı nasip buyursun.”

Ziyaretnâmeler ve Hak Cephesinin Birlikteliği ve Soyluluğu

Ziyaretnâmelerde dikkat çeken diğer bir husus ziyaret edilen imama önceki peygamberlerin ve imamların varisi olarak selam verilmesidir. Bu ifadeler, onların bu âlemin yaratılışından beri hakkın bayraktarlığını yapan peygamberler ve masum önderlerin bir devamı olduklarına işaret etmektedir. Böylece ziyaretçinin ziyaret edilen imamla ilişkisi, tarih boyunca bütün hak

cephesinin önderleri ve bayraktarlarıyla ilişki kurması ve onların safında yer alması anlamına geldiği açıklanıyor.

Örneğin İmam Cafer Sadık'ın (a.s) Mufazzal'a Hz. Hüseyin'in (a.s) türbesinde okuması için öğrettiği ziyaret metninde şu ifadeler yer alır:

“Selam olsun sana ey Allah'ın seçkin kıldığı Âdem'in mirasçısı! Selam olsun sana ey Allah'ın nebisi Nuh'un mirasçısı! Selam olsun sana ey Allah'ın Halili İbrahim'in mirasçısı! Selam olsun sana ey Musa Kelimullah'ın mirasçısı! Selam olsun sana ey İsa Ruhullah'ın mirasçısı! Selam olsun sana ey Muhammed Habibullah'ın mirasçısı! Selam olsun sana ey Resulullah'ın vasisi Ali'nin mirasçısı! Selam olsun sana ey beğenilmiş Hasan'ın mirasçısı!”

Bu ve buna yakın ifadeler İmam Ali (a.s), İmam Zeynelabidin (a.s) ve İmam Rıza'nın (a.s) mezarlarının ziyaretlerinde okunması emredilen metinlerde de geçmektedir. Bu da İmamlar'ın hareketlerinin kopuk ve soysuz bir hareket olmadığını onların yolunun Hz. Âdem'le başlayan en soylu hareket olduğunu göstermek içindir.

Yine şu gerçeği gösteriyor ki İmamlar önceki peygamberlerde olan peygamberlik hariç bütün ilim, değer ve kerametlerin mirasçısıydılar. Yani imam sıradan bir kişi değil peygamberlere verilmiş bütün ilahi emanetleri yanında bulunduran kişidir.

Ziyaretnâmeler ve Tevessül

Ehlibeyt'ten nakledilen ziyaret metinlerinin önemli bir bölümünü Yüce Allah'a Ehlibeyt vasıtasıyla tevessül etme, onları aracı ve şefaatchi kılma konusu oluşturur.

Aslında ziyaret bir çeşit tevessüldür. Çünkü zair bu vesileyle Allah'a yakın olmaya çalışmakta ve duasının kabulü ve hacetlerinin yerine gelmesi için onları aracı kılmaktadır.

Tevessül ilkesi Kur'an'da açık bir şekilde açıklanmış, hatta emredilmiştir. Bu yüzden her mümin tevessül etmekle görevlidir. Yani Allah'ın katında olan merhamet ve lütuflara erişmek için vesile ve aracı sunmakla görevlidir. Nitekim Kur'an buyuruyor ki:

“Ey iman edenler! Allah'tan korkun (emir-

lerine karşı gelmekten çekinin), O'na (yakınlaştıran) bir vesile arayın ve O'nun yolunda cihad edin. Umulur ki kurtuluşa erişirsiniz.”⁽¹⁾

Vesile bir büyüğe yakınlaştıracı sebep ve kimse anlamındadır. Bu vesile doğru itikat ve salih amel olacağı gibi Allah'ın katında değerli olan zatların muhabbetini taşımak da olabilir. Nitekim Kur'an-ı Kerim açıkça Hz. Peygamber'in Allah'tan bağışlanma dilemede aracı ve vesile olduğunu beyan etmiştir. İlgili ayet şöyledir:

“Eğer onlar kendi nefislerine zulmettiklerinde, sana gelip Allah'tan bağışlanma dileselerdi ve Peygamber de onlar için bağışlanma dileseydi, Allah'ı tövbeleri kabul eden ve sürekli merhamet eden olarak bulurlardı.”⁽²⁾

Yine Kur'an, Hz. Yakub'un (a.s) oğullarının Allah'tan bağışlanma dilerken babalarını vesile kıldıklarını beyan ediyor.⁽³⁾

1- Maide, 35.

2- Nisa, 64.

3- Yusuf, 97-98.

Buna göre Hz. Peygamber'i veya Allah'ın velileri olan Ehlibeyt İmamları'nı vesile kılmanın tevhitte çelişen hiçbir yönü yoktur. Elbette bir insan bu vesileleri müstakil ve haşa Allah'ın paralelinde bir etken olarak görürse, o zaman tevhit çizgisinden uzaklaşmış olur. Ama Allah'ın izniyle bunların vesile olduğuna inanırsa, bunun asla tevhit inancıyla çelişen bir yanı olmaz. Hatta bu, tevhit inancının doğruluğunu ispatlayan bir unsur sayılır.

Peygamberleri ve Allah'ın velilerini vesile kılma da onların hayatta olmaları veya ölmüş olmalarının da bir farkı yoktur. Çünkü eğer bu iş şirk ise hayattaki birisini de aracı kılmak şirk olur ve şirk olan bir işin hiçbir durumda kabul edilmesi mümkün olmaz. Eğer şirk değilse vefattan sonra olan tevessül de şirk değildir. Ölüm bir yok oluş olmadığına göre ve Peygamber ve İmamlar öldükten sonra da Allah'ın iradesi ile berzahî hayatla diri olduklarına göre -ki onların berzah âleminde yaşadıkları mütevatir hadislerle sabittir- onlara selam vermek ve onları aracı kılmanın kesinlikle bir sakıncası yoktur.

Eğer Hz. Peygamber, ölümden sonra berzah âleminde yaşamıyorsa, niçin her Müslüman gündelik beş vakit namazında “Sana selam olsun!” diye ona hitap etmektedir? Hatta normal müminlerin kabirlerinin ziyaretinde de “*es-Selamu aleykum!*” (Size selam olsun!) şeklinde selam verilmesi emredilmiştir. Ziyaretle ilgili diğer başlıkları ve bu konunun diğer boyutlarını incelemeyi diğer bir fırsata bırakarak “Ziyaret Mektebi” hakkındaki bu naçiz çalışmayı burada noktalıyoruz.

SONUÇ

Hız. Peygamber ve Ehlibeyt'in mezarlarının ziyaretı, fert ve toplumu Allah'a yakınlaştıran ve imanlarını güçlendiren bir vesile, onlarla imamlarının ve diğer müminlerin arasındaki velayet bağını pekiştiren bir etken, hak uğruna her türlü fedakârlık için bir hazırlık, yüce ideallerin hatırlatıldığı ve gönüllere yerleştirildiği bir eğitim alanı, insanın ruhunu günahların oluşturduğu karanlıklardan temizleyen ve temiz fıtratına döndüren, hatta kötülüklere karşı onda bağışıklık icat eden bir iksirdir. Ehlibeyt'in mezarları, ilahi nurların gönüllere tecelli ettiği nur evlerdir.⁽¹⁾ Bu amel Allah'ın rızasını kazanmak için

1- Yüce Allah Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyuruyor: *"Allah, göklerin ve yerin nurudur... (Bu nur,) Allah'ın yüceltilmesine ve içinde kendi adının anılmasına izin verdiği*

en kısa yol arayan kimseler için ilahi bir fırsattır. Evet, bu amelin en önemli yönü salih kişi ve topluluk yetiştirmektir.

Ama bütün bunlardan öte bu amelin gerçek sırrını ve gerçek felsefesini ancak Allah ve onun irade ettiği kimseler yani Hz. Peygamber ve Ehlibeyt'i bilebilir. Bizler elde olan deliller ışığında ziyaretin bazı boyutlarına ışık tutmaya çalıştık, onun her yönünü beyan etmek ehline düşer.

el-Hamdu lillahi Rabbi'l-âlemin.

Murtaza TURABİ

Muharrem 1438 - Kasım 2016

evlerdedir." Nur Suresi 35-36. Bu ayetler hakkında bir adam, Resulullah'a, "Bu evler, kimlerin evidir?" diye sordu. Resulullah (s.a.a), "Peygamberlerin evidir." diye buyurdu. Oradan bulunan Ebu Bekir, "Fatıma'nın evi de bu evlerden midir?" diye sorunca Peygamber (s.a.a), "Evet, bu evlerin en faziletlielerindendir." diye cevap verdi. bk. *ed-Durrü'l-Mensur ve Şevahidu't-Tenzil*, c. 1, s. 409.

ZİYARET ADABI

Ziyaret adabı oldukça fazladır; biz burada onlardan sadece bazılarına değiniyoruz:

- 1- Ziyaret yolculuğuna çıkmadan önce gusül yapmak.
- 2- Boş ve yararsız şeyler konuşmamak ve yolda tartışmamak.
- 3- Her ziyaret için ayrı bir gusül yapmak.
- 4- Büyük ve küçük abdestten temizlenmek.
- 5- Temiz, yeni ve beyaz elbiseler giymek.
- 6- Türbeye gidildiğinde küçük adımlar atmak, yavaş ve vakarla, huzu ve huşu içerisinde hareket etmek, başı aşağı dikmek, yukarıya ve etrafa bakmamak.

7- İmam Hüseyin'in (a.s) ziyareti dışında diğer yerlerde güzel koku sürmek.

8- Mübarek türbeye giderken zikir, hamd, tespih ve tahlil (La ilâhe illellah demek)le meşgul olmak ve Hz. Muhammed (s.a.a) ve Ehlibeyt'ine salat ve selâm göndermek.

9- Türbenin kapısında durarak giriş izni duasını okumak, o türbenin sahibinin makam ve mevki-sinin azamet ve yüceliğini düşünmek, huzu ve huşu kazanmaya çalışmak, kendi halini, onlara veya onların ilgi duydukları kimselere karşı kusurlarını düşünmek... Gerçekten kendisine bakarsa ayakları hareket etmez; kalbi korkar ve gözleri ağlar olur. Bu, aslında ziyaret adabının özüdür.

10- Mübarek türbeyi ve türbenin eşiğini öpmek. Şeyh-i Şehid der ki: Eğer insan, kendisini o mekâna ulaştırdığı için Allah'a şükretmek amacıyla secde ederse daha iyidir.

11- Türbeye girerken camiye girer gibi sağ ayakla girmek ve sol ayakla çıkmak.

12- Diğer ziyaretçiler için rahatsızlık oluşturmamacaksa ve mahrem olmayan kişilerle karışmayı

gerektirmeyecekse kendini mezara yapıştırarak kadar mezara yaklaşmak; mezardan uzakta durmanın saygı olduğu sanısı bir hatadır. İçeri girince mezara yapışmak ve onu öpmek ile ilgili rivayet vardır.

13- Ziyarete arkası kibleye gelecek şekilde yüzünü mezara dönmeli; bu saygının sadece masumlara has olduğu sanılmaktadır. Ziyaret duasını okuduktan sonra yüzün sağ tarafı mezara konulur ve tazarruyla dua edilir, sonra yüzün sol tarafı konulur ve Allah Teala’dan o mezarın sahibinin hürmetine, o yüce zatları kendisi hakkında şefaathane kılması istenilir. Çokça dua etmek ve yakarmak, sonra da mezarın baş tarafına gidip kibleye doğru durup dua etmek önemle vurgulanmıştır.

14- Eğer zaaf, bel ve ayak ağrısı gibi bir mazereti yoksa dua okunurken ayakta durmak.

15- Mezarı görünce ziyaret duasını okumaya başlamadan önce tekbir getirmek. Bir hadiste şöyle geçer:

“Kim imamın (a.s) karşısında tekbir getirir de
“La ilâhe illellah vahdehu lâ şerike leh” derse

onun için Allah'ın büyük rıdvânı yazılır.”

16- Ehlibeyt İmamları'ndan (a.s) rivayet edilen ziyaret duasını okumak.

17- Ziyaret namazı kılmak ve sevabını kabrin sahibine hediye etmek; en az ziyaret namazı iki rekâttır. Şeyh-i Şehid der ki:

Resulullah (s.a.a) ziyaret edilirse ziyaret namazı türbenin içinde kılınmalıdır ve eğer Ehlibeyt İmamları'ndan (a.s) biri ziyaret edilirse ziyaret namazı mezarın baş tarafında kılınmalıdır. Ziyaret namazının türbenin camisinde de kılmak câizdir.

18- Ziyaret için özel bir namaz şekli rivayet edilmemişse, ziyaret namazının birinci rekâtında Yâsîn Suresi'ni ve ikinci rekâtında Rahman Suresi'ni okumak. Namazdan sonra o hususta rivayet edilen dua varsa o duayı okumak, eğer rivayet edilen dua yoksa dini ve dünyası için aklına gelen duayı etmek ve duanın alanını genişletmek; çünkü bu duanın icabet edilme ihtimali daha fazladır.

19- İnsan mukaddes hareme girdiğinde cemaat namazı kılındığını veya namaz vaktinin girmiş

olduğunu görürse, önce namaz kılmalı, aksi durumda önce ziyaret etmek daha iyidir; çünkü oraya ziyaret için gitmiştir. Eğer ziyaret esnasında namaz kılınırsa ziyaretçinin ziyareti bırakarak namaza durması müstehaptır ve o esnada namaz kılmaması mekruhtur.

20- Şeyh-i Şehid, mübarek türbelerde Kur'an tilavet ederek onun sevabını ziyaret ettiği zatın ruhuna hediye etmenin de ziyaret adabından olduğunu vurgulamış, bunun sevabının ziyaretçiye döndüğünü ve ziyaret edilen kişinin de yücelmesine neden olduğunu ifade etmiştir.

21- Yakışksız ve boş sözler konuşmamak, dünya sohbetleriyle uğraşmamak; dünya sohbetleriyle ve boş sözlerle uğraşmak her zaman ve her yerde kınanmış, özellikle Allah Teala'nın Nur Suresi'nde **"Allah'ın, onların yüceltilmesine ve isminin zikredilmesine izin verdiği evlerdir..."**⁽¹⁾ şeklinde yüceliklerini bildirdiği o mukaddes türbelerde hiç yakışık almaz. Bu tür hareketler rızkı engeller ve kalbi katılaştırır.

22- Ziyaret esnasında sesi yükseltmemek.

1- Nur, 36.

23- Günahlardan dolayı tövbe ve istiğfar etmek. Ziyaretten sonra daha önce sahip olduğu ahlak, davranış ve konuşmasını düzeltmek.

24- Mümkün olduğu kadar türbenin hizmetçilerine infak etmek. Bu mübarek yerlerin hizmetçilerinin hayır ve iyilik sever, dindar, görgülü olmaları, ziyaretçilerden gördüklerine tahammül etmeleri, onlara öfkelenmemeleri, sert davranmamaları, ihtiyacı olanların ihtiyaçlarını gidermeye çalışmaları, yolunu kaybeden gariplere kılavuzluk etmeleri uygundur; kısacası hizmetçilerin o mekânları temiz tutma, koruma, ziyaretçileri koruma gibi gerekli tüm işleri en iyi şekilde yapmaları gerekir.

25- Etraftaki fakirlere ve ziyaretgâhın bulunduğu şehirdeki iffetli yoksullara, özellikle Allah'ın nişanelerini yücelten seyitlere, ilim ehline, gurbet ve düşkünlüğe duçar olanlara, para ve mallarını çaldıran kimselere infak ve ihsan etmek.

26- Şeyh-i Şehid der ki: Ziyaret adabından biri, ziyaretten sonra başkalarının ziyaret edebilmesi için dışarı çıkmakta acele etmektir.

Yine şöyle eklemiştir: Kadınlar ziyaret etmek

istediklerinde erkeklerden ayrılmalı ve yalnız ziyaret etmelidirler. Ancak akşam [sakin vakitlerde] ziyaret etmeleri daha iyidir. Yine... iyi ve şık elbiseleri çıkarıp normal bir elbise giymeli ve kendilerini daha az insanın görüp tanınması için gizlice dışarı çıkmalıdırlar; kadınların erkeklerle birlikte ziyaret etmeleri de mekruh olmasına rağmen câizdir.

Buradan anlaşılıyor ki, bu konuda oldukça kınanan nokta, normalde kadınların ziyaret adına kendilerini süsleyerek güzel elbiselerle evden dışarı çıkmaları, ziyaretgâhlarda erkeklere engel olmaları veya kendilerini mezara yapıştırarak veya erkeklerin karşısında oturarak ziyaret etmeleri, insanların dikkatini dağıtmaları, ziyaret edenlere, namaz kılanlara, dua edenlere, ağlayanlara ve münacat edenlere engel olmaları ve insanları Allah yolundan engelleyenlerin kapsamına girmeleridir. Ve gerçekte bu tür kadınların ziyareti ibadet değil ilahi yasak ve haramlardan, Allah'a yaklaşma vesilesi değil Allah'tan uzaklaşma vesilesi sayılmalıdır.

27- Masum zevatları ziyaret ederken sırt kibleye gelecek şekilde kabrin karşısında durup ziyaret

duasını okumak müstehaptır. (Bu durumda ziyaret ettiği kişinin karşısında durmuş olur.)

28- Ziyaret dönüşünde veda ziyareti yapılır. Nakledilen dualarla yapılırsa daha uygundur.

Cafer BENDİDERYA

İÇİNDEKİLER

Giriş	7
Ziyaretin Anlamı	7
Ehlibeyt Mektebi ve Ziyaret	8
Hadislerde Ziyaretin Önemi	9
Ziyaretin Gerçeği.....	15
Marifet İçerikli Ziyaret	16
Ziyaretin Faydaları ve Gayeleri	17
Psikolojik ve Sosyolojik Veriler	
Işığında Ziyaret	17
Felsefi Açıdan Ziyaret	19
Hadisler Işığında Ziyaretin Hedefi	
ve Faydaları	21
Hız. Hüseyin'in Ziyaretçisine Vadedilen	
Mükâfatlar.....	23

Bir Soru ve Cevap	26
Ziyaret Metinleri.....	33
Ziyaretnamelerin Muhtevası.....	34
Ziyaret Metinlerinde Tevhit Dersi.....	35
Eminullah Ziyareti; Tevhit ve İrfan Dersi.....	38
Ziyaret ve Velayet	40
Ziyaretnâmeler ve Hak Cephesinin Bir- likteliği ve Soyluluğu	43
Ziyaretnâmeler ve Tevessül	45
Sonuç	49
Ziyaret Adabı.....	51